

Hei opettaja, Kiva, että haluat ottaa Sotuselittäjä-pelin osaksi opetustasi!

Sotuselittäjä on pelillinen tapa perehtyä
suomalaiseen sosiaaliturvaan.
Soveltuu erityisesti yläkoulun
ja lukion yhteiskuntaopin tunneille.

Sotuselittäjää voi pelata kahdella tavalla:

1. vaikuttajien sanaselitysvideoilla
2. sanaselityskorteilla

Sotuselittäjässä perehdytään seuraaviin termeihin:

- lapsilisä
- opintotuki
- työttömyysturva
- toimeentulotuki
- asumistuki
- sosiaaliturva

Opetusmateriaali koostuu erilaisista moduuleista, joista voit rakentaa tunnillesi sopivan kokonaisuuden oppitunnin pituuden, ryhmän taitotason ja moninaisuuden mukaisesti.

Jos olette jo käsitelleet sosiaaliturvaa ja eri tukimuotoja, voitte hypätä suoraan Moduuli 3:een eli Sotuselittäjä-peliin.

Moduuli 1: Sosiaaliturva tutuksi (45 min)

1. Tiedonhankinta

Jaetaan oppilaat 3–4 hengen ryhmiin. Annetaan ryhmille tehtäväksi selvittää, mikä on sosiaaliturva.

Ryhmät selvittävät ja kirjoittavat ylös vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

- Millaisissa tilanteissa ihminen käyttää sosiaaliturvaa?
- Millaisia tukia ja palveluita kuuluu sosiaaliturvaan?
- Miten sosiaaliturvaa rahoitetaan?

2. KÄSITEKARTTA

Kootaan yhdessä taululle käsitekartta sosiaaliturvasta. Jokainen ryhmä kertoo vuorollaan yhden uuden asian, jonka on löytänyt ja opettaja kirjoittaa. Vaihtoehtoisesti ryhmät voivat käydä kirjaamassa yhden löytämänsä asian taululla ja sen jälkeen käydään ryhmä kerrallaan läpi vastaukset yhteisesti.

Moduuli 2: Tukimuodot tutuiksi (45 min)

1. Tiedonhankinta

Jaetaan oppilaat 3–4 hengen ryhmiin. Annetaan jokaiselle ryhmälle tehtäväksi selvittää tietyn tuen perusasiat. Isommissa ryhmissä yhtä tuen muotoa voi tutkia kaksikin ryhmää. Ryhmät selvittävät ja kirjoittavat ylös vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

- Mikä on X-tuen tarkoitus?
- Missä tilanteissa X-tukea on mahdollista saada?
- Onko jotain muuta, mitä pitää huomioida X-tuen saamisessa? Mitä?
- Jääkö joku mietityttämään? Tehkää kysymyksiä.

Tukimuodot:

- lapsilisä
- opintotuki
- työttömyysturva
- toimeentulotuki
- asumistuki

2. Muistiinpanot

Ryhmä koostaa kolme tärkeintä asiaa kolmeksi virkkeeksi muille jaettavaksi muistiinpanoiksi. Jokainen ryhmä esittelee omat muistiinpanonsa muille. Jos kaksi ryhmää on tehnyt samasta aiheesta, voivat he täydentää toisiaan.

Moduuli 3: Sotuselittäjä (45 min)

Voit valita vaihtoehdon A (video) tai B (sanaselityskortit).

A. Sotuselittäjä-peli (video)

Sotuselittäjä on Alias-henkinen peli, jossa vaikuttajat selittävät videolla omin sanoin sosiaaliturvan käsitteitä. Videossa on neljä osaa:

- selitysvaihe (kuunnellaan)
- arvausvaihe (ajastin laskee 15 s aikaa, jolloin oppilailla mahdollisuus arvata mikä tuki)
- oikea sana (sana näkyy videolla)
- oikea selitys (kuunnellaan)

Videoilla esiintyvät vaikuttajat Joonas Hellman, Dokke Tas, Aishah Muhammed ja Aron Syrjä. Videoilla vaikuttajat selittävät tukimuodon ensin omin sanoin, vapaamuotoisesti oman parhaan osaamisensa mukaan. Sen jälkeen arvausvaiheessa ryhmä voi arvata oikean vastauksen. Lopuksi vaikuttaja selittää termin oikein.

Huom. Termit voi kirjoittaa taululle oppilaille näkyviin pelin ajaksi, jolloin tehtävä on arvata, mistä tukimuodosta missäkin kohdassa puhutaan.

Vaihtoehtoisesti voidaan toteuttaa myös siten, että se ryhmä, jonka termi on selitetty nousee seisomaan tai viittaa, kun arvausaika lähtee pyörimään.

Tällöin ryhmältä voidaan oppitunnin kestästä riippuen kysyä lisäkysymykset ennen oikean vastauksen kuuntelemista:

- Selittikö vaikuttaja oikein?
- Mitä muuta tiedätte tästä tuesta? Jotain, mitä vaikuttaja ei osannut selittää?

Sen jälkeen katsotaan yhdessä videolta vaikuttajan antama oikea vastaus.

Lista sanaselitysvideoista (huom, ei paljasteta oppilaille):

- Asumistuki - Dokke Tas
- Opintotuki - Aishah Muhammed ja Aron Syrjä
- Toimeentulotuki - Dokke Tas
- Työttömyysturva - Joonas Hellman
- Barnbidrag - Aron Syrjä (ruotsiksi, suomenkielinen tekstitys)
- Sosiaaliturva - Joonas Hellman

B. Sotuselittäjä-peli (sanaselityskortit)

1. Opettaja jakaa jokaiselle ryhmälle (6 hlö/ryhmä) sanaselityskortit (6 kpl, ladattavissa opetusmateriaalin nettisivulta), jotka laitetaan pulpetille selitys alaspäin. Lisäksi tarvitaan ajanottoväline.
2. Pelissä jokainen ryhmän jäsen selittää vuorollaan yhden sosiaaliturvan tukimuodon sanaselityskortin avulla muille ryhmän jäsenille omin sanoin. Selittäjä ei saa käyttää suoraan sanaa selityksessään (“opintotuki on...”). Selityksessä saa kuitenkin käyttää sanan osista johdettuja sanoja (“tätä Kelalta saatavaa rahaa käytetään silloin kun opiskellaan”). Selityksen saa kirjoittaa itselleen valmiiksi.
3. Ryhmän jäsenet nostavat jokainen yhden kortin. Ensin kaikki lukevat omasta kortistaan sanan selityksen itsekseen. Omaa termiä ei saa paljastaa muille. Halutessaan voi kirjoittaa muistiinpanoja itselleen. (5 minuuttia)
4. Sen jälkeen aletaan pelaamaan! Ensimmäinen pelaaja selittää oman termsä omilla sanoillaan muille ja muut kuuntelevat annetun selityksen. Sen jälkeen muilla on 30 s aikaa arvata, mikä termi kyseessä Ensimmäisenä oikein arvannut saa pisteen. Jos oikeaa arvausta ei tule, kukaan ei saa pisteitä. 30 sekunnin arvausajan jälkeen selittäjä lukee oikean vastauksen kortistaan.
5. Sotuselittäjäksi selviytyy eniten pisteitä kerännyt pelaaja.

+ Yhteinen keskustelu

Pelin loputtua voidaan yhdessä keskustella:

- Mitkä termit olivat helpoimpia selittää/arvata? Miksi?
- Mitkä termit tuntuivat vaikeilta selittää/arvata? Miksi?

Kysymykset voidaan käydä myös termi kerrallaan.

- “Lapsilisä. Kenen mielestä oli helppo arvata/selittää?” (käsiäänestys) Entä kenen mielestä oli vaikea? (käsiäänestys)
- Ketkä selittävät lapsilisän? (käsiäänestys) Mikä lapsilisän selittämisessä oli vaikeaa/helppoa? (kaikille) Mitä jäi lapsilisästä mieleen?